

Metsänhoidon suositukset

- Jatkuva kasvatus metsänkasvatuksen vaihtoehtona

JATKAS-hankkeen seminaari 3.10.2020

Kalle Vanhatalo, palvelualueen päällikkö

- +358 40 192 1874
- kalle.vanhatalo@tapio.fi
- Twitter: @KalleVanhatalo

www.tapio.fi

www.metsalehti.fi

www.karttakauppa.fi

TAPIO

Esityksen sisältö

1. Metsänhoidon suositukset - kenelle ja mitä?
2. Jatkuva kasvatus metsänhoidon vaihtoehtona
– mitä sanovat suositukset?

**Kestävä metsänhoito
on vastuullista ja
pitkäjänteistä
toimintaa
luonnon ehdoilla**

Metsänhoidon suositukset kokoaa parhaat keinot suomalaisen metsän kestävään hoitoon

- metsänomistajien käyttöön

Metsänhoidon
suositukset
on osa
Kansallinen
metsästrategia 2025
tavoitteiden toteutusta

Metsänhoidon suositukset kokoaa parhaat käytännöt metsän kestävään ja monipuoliseen hoitoon

- Metsänhoidon suositusten tarkoituksena on tarjota metsänomistajille **vaihtoehtoja** omien **tavoitteiden** toteutukseen.
- Perustuvat vapaaehtoisuuteen
- Tapio koordinoi suositusten laadintaa palveluna maa- ja metsätalousministeriölle.

Metsä- ja ympäristöalan laajan yhteistyön tulos.

Yhteiskunnan tavoitteena on metsien aktiivinen, monipuolinen ja kokonaiskestävä käyttö

Metsänhoidon suosituksilla

- Autetaan metsänomistajia löytämään ja valitsemaan omien tavoitteiden mukaisia toimintatapoja metsien käsittelyyn.
- Tuodaan esille valintojen vaikutuksia päätöksenteon tueksi.

Metsänomistaja lopulta päättää, mitä metsässä tehdään. Lainsäädäntö asettaa raamit.

Metsänhoidon suositukset tuo yhteen käytännön toimijoiden ja tutkijoiden näkemykset

*Laaditaan tiiviissä yhteistyössä
tutkimuksen ja käytännön kanssa*

*Osallistaa kehittämiseen
aktiivisen käyttäjäyhteisön*

Metsänhoidon suositukset, miten voin tutustua niihin?

Metsänhoidon suositukset
ovat saatavilla maksutta
verkosta osoitteesta
www.metsanhoidonsuosituksset.fi

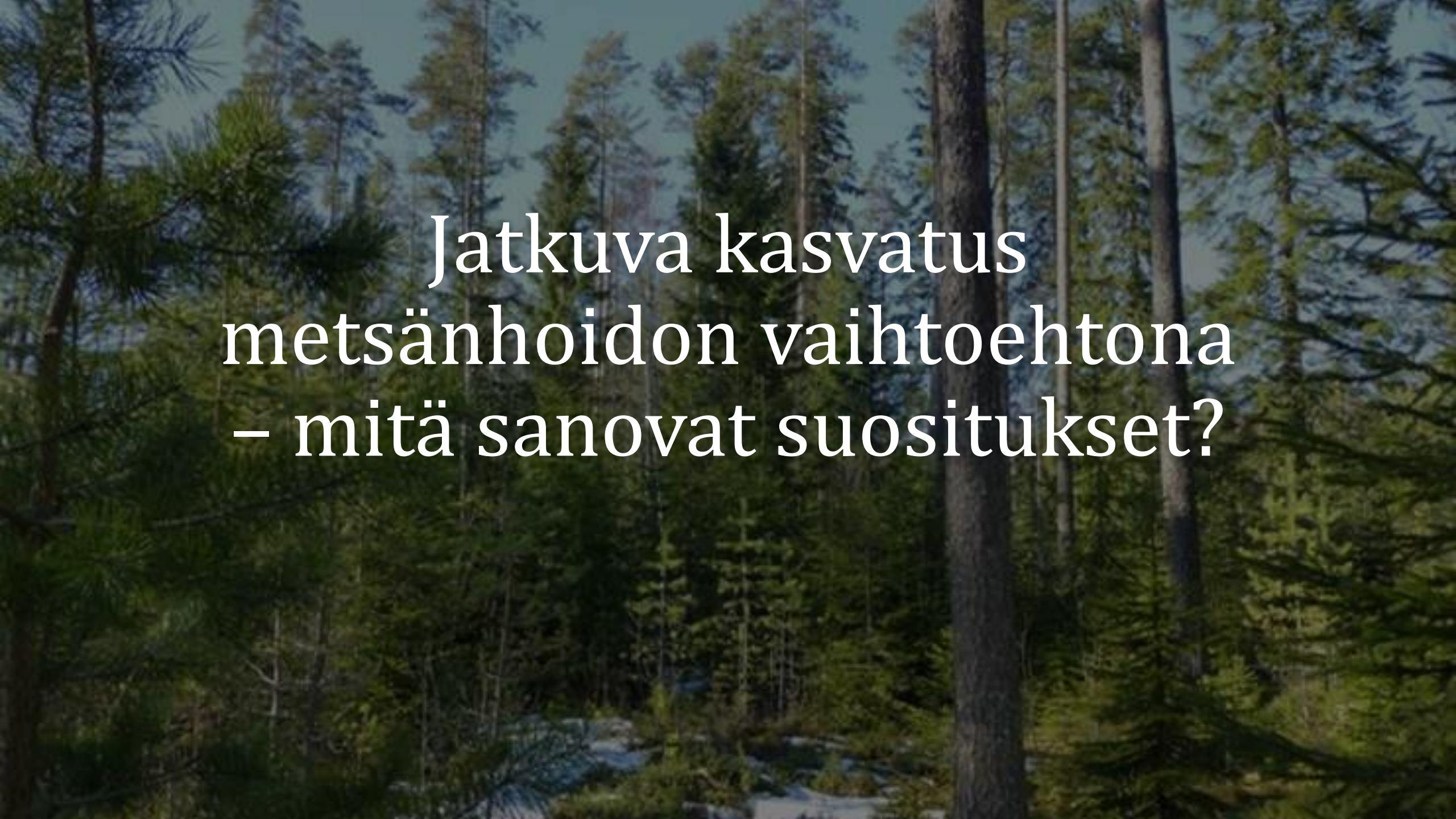
METSÄNHOIDON SUOSITUKSET

Tervetuloa hyödyntämään tietoa kestävän metsänhoidon parhaista käytännöistä Suomessa. Metsänhoidon suositukset tarjoaa perusteltuja vaihtoehtoja metsien käsittelyyn ja tukea metsänomistajan tavoitteiden yhteensovittamiseen.

Suosituksset ovat saatavilla aina ajantasaisina. Sähköisten palveluiden kehittäjät voivat maksutta siirtää tietoa omiin järjestelmiinsä avoimen rajapinnan kautta.

LISÄTIETOA PALVELUSTA →

Jatkuva kasvatus
metsänhoidon vaihtoehtona
– mitä sanovat suositukset?

Jatkuva kasvatus tuli osaksi metsänhoidon suosituksia edellisen metsälakiuudistuksen yhteydessä

- Metsälain uudistuminen (2014) mahdollisti aiempaa monipuolisemmat metsänkäsittelytavat
 - vapautta ja vastuu metsänomistajalle
- Jatkuva kasvatus tasavertaiseksi, vaihtoehdoksi jaksollisen kasvatuksen rinnalle.
- Jatkovaa kasvatusta koskevat metsänhoidon suositukset päivitettiin vuonna 2019.

© Kalle Vanhatalo

Mitä suositellaan?

”Miksi metsänhoidon suosituksissa suositellaan näin vahvasti jatkuvaa kasvatusta?”

”Miksi jatkuvaa kasvatusta ei suositella selkeästi nykyistä enemmän?”

- Molemmat tarua, sillä metsänhoidon suositukset eivät pääsääntöisesti ”suosittele” jaksollista tai jatkuvaa kasvatusta. Niissä tuodaan esille soveltuvuutta eri tapauksiin ja näkökulmia valintatilanteisiin.

Suosituksen idea:

Lähtökohtana metsänomistajan tavoitteet >

Valitaan niiden pohjalta kohteelle sopiva toteutustapa >

Suositus antaa parhaita käytäntöjä toteutukseen.

Muutama sana termeistä...

Mistä puhutaan
kun puhutaan
jatkuvasta kasvatuksesta?

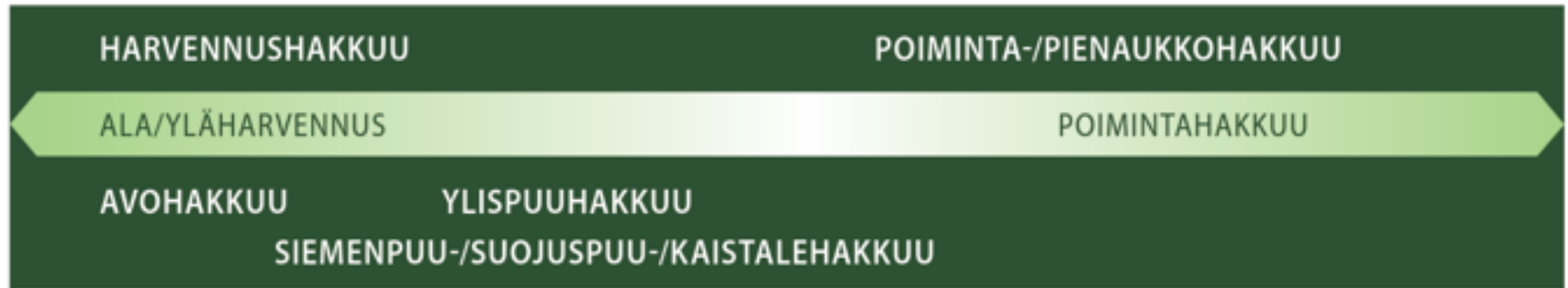
Miksei ”peitteinen metsänkasvatus” vaan jatkuva...?

- Ainakaan toistaiseksi suosituksissa ei käytetä ”peitteinen metsänkasvatus/metsätalous” –termiä
 - Peitteisen vastinpari olisi lähinnä ”avohakkuuton”, joka kytkeytyy vain yhteen uudistushakkuutapaan
 - Jaksollisessakin kasvatuksessa metsä on valtaosan ajasta ”peitteinen”
- Suositus ei kiellä ”peitteinen...” –termien käyttöä.

Miksi ”poimintahakkuu” eikä ”yläharvennus”?

METSÄN HAKKUUTAVAT
KÄYTÄNNÖSSÄ

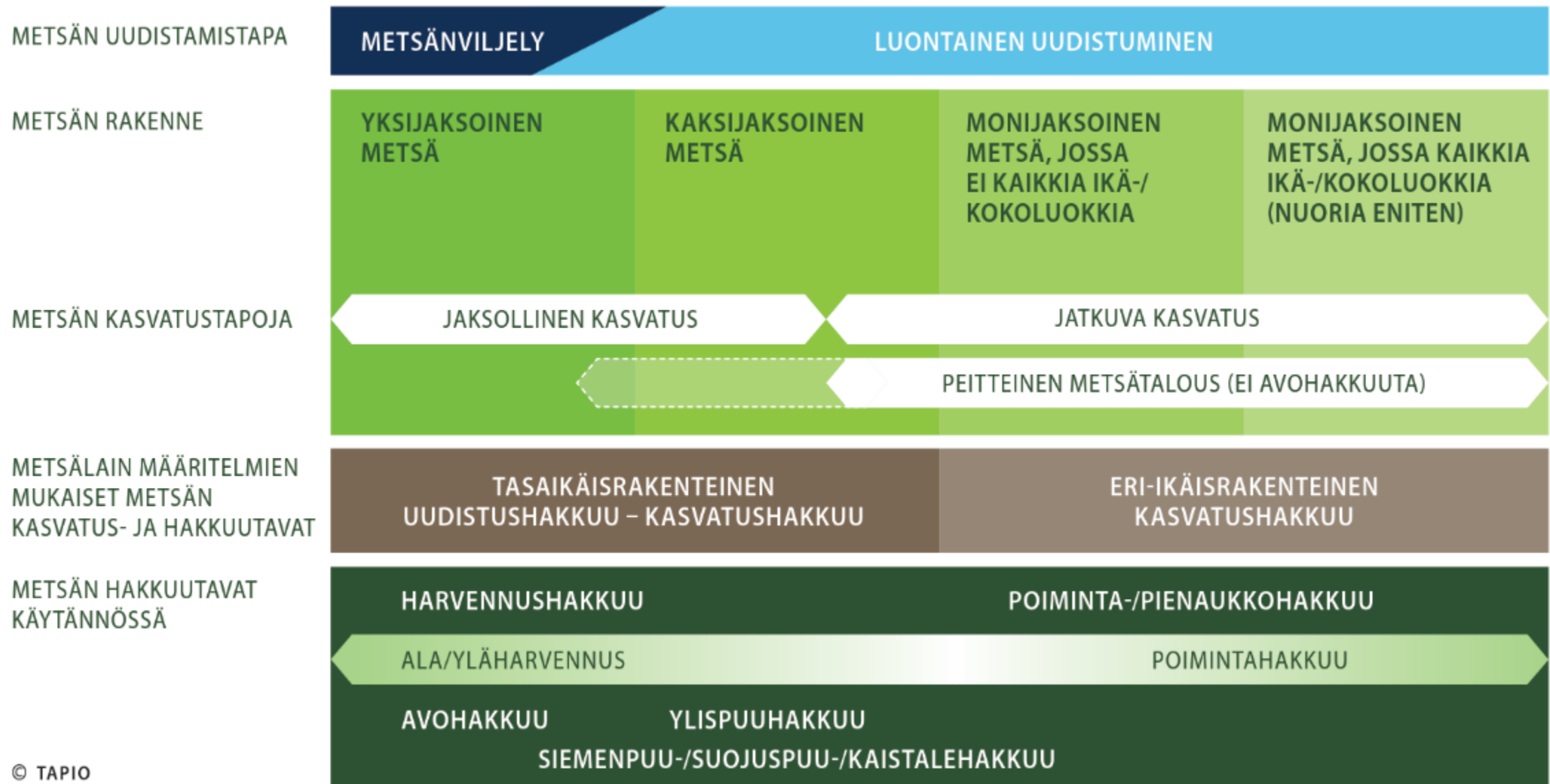

TAPIO

- Yläharvennus ei ole suositusten määritelmien mukaan sama kuin jatkuva kasvatusta.
- Yläharvennuksella myönteinen mielikuva (talouslaskelmat perustuvat kuitenkin usein jaksolliseen kasvatukseen!)
- Alaharvennus ei sinänsä tarkoita ”avohakkuumetsätaloutta”, mutta pienten puiden poistaminen vähentää olennaisesti mahdollisuuksia hyödyntää jatkuvaa kasvatusta.

Metsänkasvatuksen käsitteitä: jaksollinen ja jatkuva...

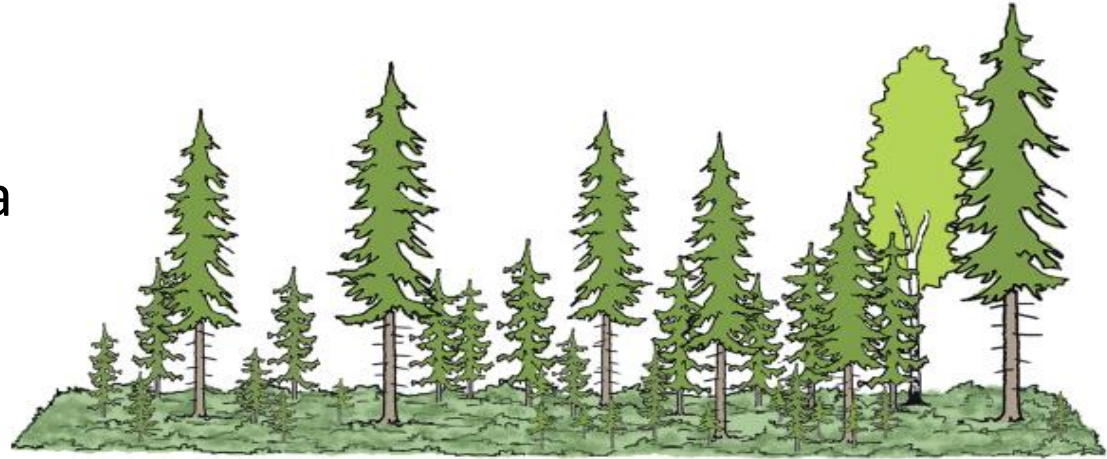
Keskeistä on, että metsänomistajalla ja
häntä palvelevalla ammattilaisella
on sama näkemys
tavoiteltavasta
lopputuloksesta!

Metsänkasvatuksen käsitteitä: jatkuva kasvatus

Päämenetelminä suosituksissa esitetään

1) *eri-ikäiskasvatus*

käytetään poiminta- ja pienaukkohakkuuta

2) *männikön ylispuukasvatus*

käytetään jatkuvan kasvatuksen siemenpuuhakkuuta

- ylispuustoa harvennetaan vähitellen ja suurempaa puustoa jätetään aina jäljelle
- Huomaa ero siemenpuiden poistoon jaksollisessa kasvatuksessa!

Metsänuudistuminen jatkuvassa kasvatuksessa

- **Eri-ikäiskasvatuksessa** uudistuminen perustuu luontaisen taimettumisen ylläpitämään alikasvokseen.
 - pienemmät puut lisäävät kasvuaan vapautuneen kasvutilan ansiosta
 - syntyy tilaa uusien taimien syntymiselle
 - ei poisteta kaikkia suuria puita hakkuissa, sillä $d_{1,3} > 25$ cm:n puut tuottavat merkittävimmän osan taimettumisen tarvitsemista siemenistä

Metsänuudistuminen jatkuvassa kasvatuksessa

- Männyn **ylispuukasvatuksessa** taimia syntyy siementävän ylispuuston ansiosta.
 - Alue pysyy puustoisena, kun ylispuustoa harvennetaan vähitellen ja suurempaa puustoa jätetään aina jäljelle.
 - Huomaa ero siemenpuiden poistoon jaksollisessa kasvatuksessa!

Hyvien siemenvuosien toistuminen vaikuttaa luontaisen uudistumisen nopeuteen ja onnistumiseen. Lisäksi taimettumiselle on oltava suotuisat olosuhteet. Syntyvien luonnontaimien määrä vaihtelee merkittävästi vuosittain. Hyviä siemenvuosia

- kuusella Etelä-Suomessa 1–2 kpl/10 v, Pohjois-Suomessa harvemmin.
- männyllä Etelä-Suomessa n. 3 kpl /10 v, Pohjois-Suomessa yli 10 v välein.

Miksei ole kerrottu, — mutta on kuitenkin

- **että johtaa kasvutappioihin**

- Metsänhoidon suositukset : ”Kuusikon eri-ikäiskasvatuksessa puunkasvu jää kuutiomääräisesti 15–25 prosenttia alhaisemmaksi kuin jaksollisessa ja puuston keskimääräisen tilavuuden arvioidaan olevan pienempi.”

- **että johtaa korkeampiin korjuukustannuksiin. Puunostajat hinnoittelevat poimintahakkuuta yleisesti harvennuksina, mikä tarkoittaa n. 20 % alhaisempaa kantohintaa tukille**

- Metsänhoidon suositusten esimerkkilaskelmassa (Kannattavuus-oppaassa) on oletettu poimintahakkuun korjuukustannusten olevan 15 % korkeammat kuin päätehakkuussa. Eri hakkuutapojen/puutavaralajien hintoihin tai puumarkkinoihin suositukset eivät ota kantaa.

- **että johtaa siihen, että huomattava osa puuston välikerroksesta vaurioituu korjuussa**

- Metsänhoidon suositukset: ”Puista, jotka ovat läpimitaltaan 5–20 cm, vaurioituu havaintojen mukaan 10–20 % poimintahakkuun koneellisessa korjuussa.”

Miksei ole kerrottu, — mutta on kuitenkin

- **että pienaukkojen taimettumiseen (1,3 m) menee helposti Etelä-Suomen rehevillä mailla jopa 40–60 vuotta**
 - ”Etelä-Suomessa Lehtomaisilla kankailla heinittyminen on kuitenkin voimakasta, mikä heikentää uudistumistulosta, jos metsään tehdään liian suuria pienaukkoja. ... Taimikon varhaisperkaus tai taimikonharvennus voivat olla tarpeen pienaukoissa [rehevillä mailla].
- **että mahdollisuus jalostettujen metsätaimien tuottamaan kasvunlisäykseen menetetään**
 - ”Jalostushyöty — parantunut puun kasvu ja laatu — jää saamatta, jos uudistuminen perustuu luontaisesti syntyneeseen taimiainekseen kuten jaksollisessa kasvatuksessa käytettäessä luontaisesta uudistamisesta tai jatkuvassa kasvatuksessa. ... Jalostetulla siemen- tai taimimateriaalilla voidaan saada 15–20 prosentin kasvunlisäys verrattuna metsiköstä kerättyihin siemeniin. ”

Miten jatkuvan kasvatuksen taloudellista kilpailukykyä on tarkasteltu?

Puuntuotos ei kerro kannattavuudesta! – Otettava huomioon: paljonko puustoon sitoutunut pääomaa, paljonko investoitu uudistamiseen ja hoitoon

Epävarmuustekijät tuotu esiin

- Miten otetaan huomioon mahdolliset kasvatusmenetelmien riskien erot?
- Ovatko kasvu- ja tuotosmallit riittävän luotettavia kasvatustapojen vertailuun?
 - Miten puusto reagoi harvennuksiin?
 - Miten hyvin alue taimettuu?
- Vastaako laskelmissa käytetty hinta todellista jatkuvan kasvatuksen metsiköstä korjatun puun hintaa nyt ja tulevaisuudessa?

Jatkuvan kasvatuksen taloudellinen kilpailukyky paranee verrattuna jaksolliseen, kun...

- metsänhoidon kustannukset nousevat
- puun hintataso laskee
- korkovaatimus nousee ($> 2\%$)
- siirrytään viljavuudeltaan ja ilmastoltaan huonommille kasvupaikoille.

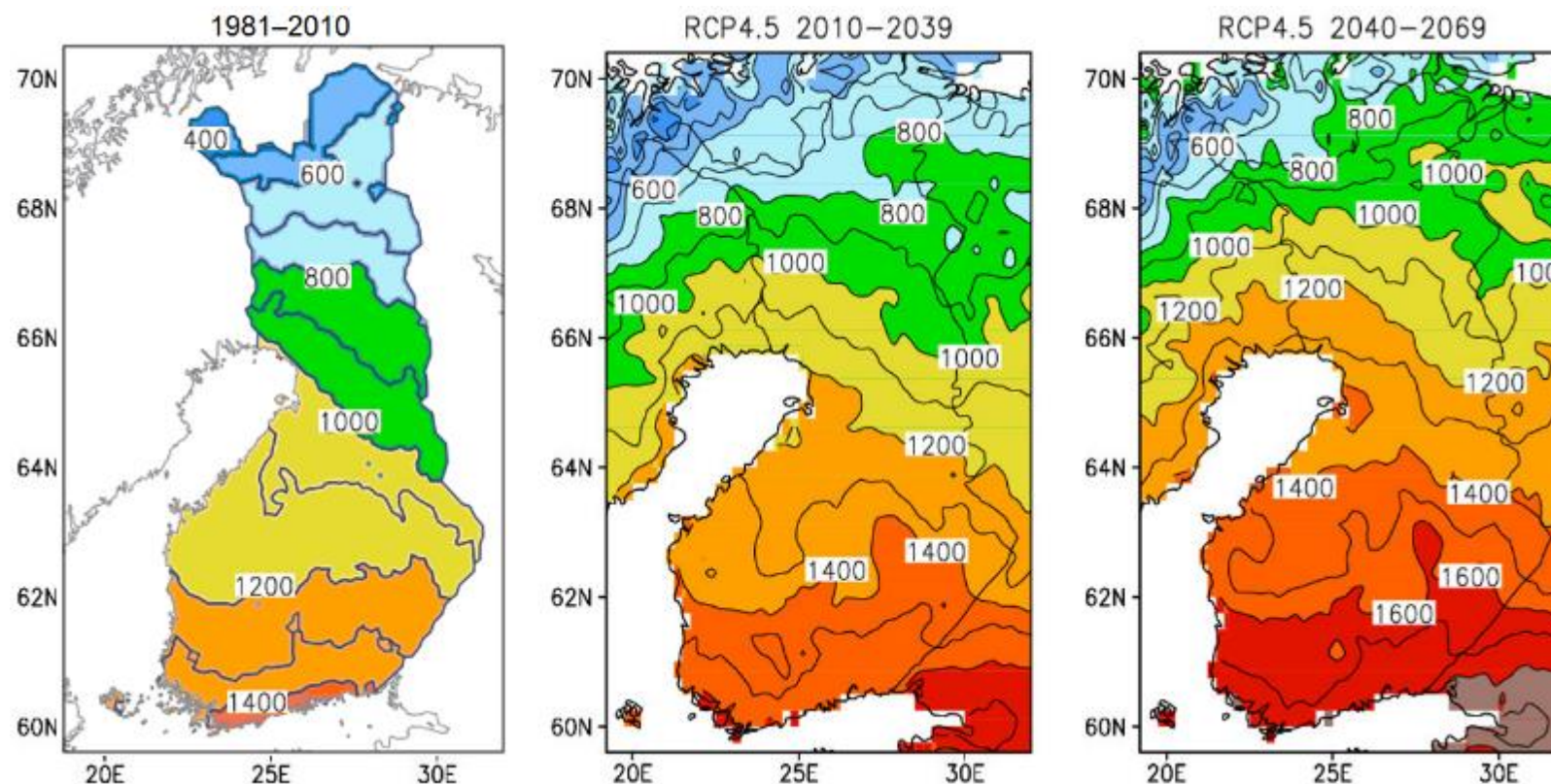
Jatkuvassa kasvatuksessa investoidaan vain vähän.

-> Pientää riskiä, ettei metsänhoidon investoinneille synny metsänomistajan tavoittelemaa korkotuottoa.

Muutamia otteita suosituksesta

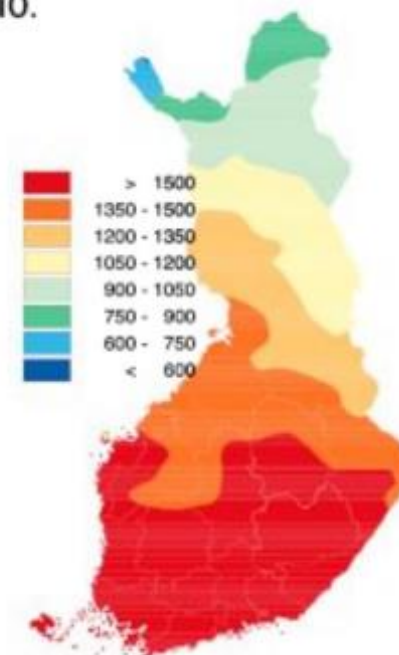
- Erityisesti **kasvupaikka ja pääpuulaji** vaikuttavat siihen, millaisin keinoin jatkuva kasvatus on mahdollista toteuttaa.
- Käytetään **poiminta- ja pienaukkohakkuita** sekä **siemenpuu- ja ylispuuhakkuita** sekä **kaistalehakkuita**.
- **Metsänhoidossa** on perusteltua toteuttaa taimikonhoitoa, vaikka tarve onkin pienempi kuin jaksollisessa kasvatuksessa.
- **Monimuotoisuutta edistävät toimet** kuten säästöpuiden jättäminen, lahoppuuston säilyttäminen ja sekapuuston ylläpito kuuluvat sekä jaksolliseen että jatkuvaan kasvatukseen.

Sääkatsaus: Suomi lämpenee merkittävästi pitkällä aikavälillä

Lähde: HS 10/2018

Lämpösumma
–15.10.

Keskimääräinen tehollinen lämpösumma (d.d.) jaksolla 1981–2010 sekä RCP 4.5 skenaariota vastaava arvio jaksoille 2010–2039 ja 2040–2069. Kuvaa ”kohtuullista ilmastonmuutosta”.

Metsänhoidon suositukset

www.metsanhoitosuosituks.fi

[f \[www.facebook.com/metsanhoitosuosituks\]\(https://www.facebook.com/metsanhoitosuosituks\)](https://www.facebook.com/metsanhoitosuosituks)

Kalle Vanhatalo

Metsänhoidon suositusten koordinaattori, TAPIO

+358 40 192 1874, kalle.vanhatalo@tapio.fi, Twitter: @KalleVanhatalo

TAPIO

Menestystä ja hyvinvointia
metsästä ja luonnosta

Tutustu palveluihimme

www.tapio.fi

www.metsalehti.fi

www.karttakauppa.fi

Menestystä ja hyvinvointia metsästä ja luonnosta

Tarjoamme **luonnonvara-alan ammattilaisille, metsänomistajille ja luonnosta kiinnostuneille** palveluita metsien ja luonnon kestävään, vastuulliseen ja monipuoliseen käyttöön.

Olemme valtion 100% omistama, riippumaton metsäbiotalouden asiantuntijayritys.

Metsälehti ja Karttakeskus ovat osa Tapio-konsernia.

TAPIO **Metsälehti**

KARTTAKESKUS

Kiitos

Menestystä ja hyvinvointia
metsästä ja luonnosta